

ВІДГУК

офіційного опонента Канівець Наталії Сергіївни
на дисертаційну роботу Островського Олега Яновича
на тему: «Хронічна хвороба нирок у котів (поширення, діагностика, лікування)», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарія, за спеціальністю Ветеринарна медицина

Актуальність теми дисертації. Дослідження хвороб нирок у котів нині є однією з актуальних проблем ветеринарної медицини. Серед захворювань сечовидільної системи хронічна хвороба нирок у котів має найбільше поширення. Проте, значна кількість питань прижиттєвої діагностики цього захворювання у котів залишаються маловивченими, оскільки симптоматика проявляється лише за ураження 65–80 % функціональної тканини нирки. Це вимагає проведення ранньої діагностики та призначення лікування хворим тваринам.

У котів перебіг хронічної хвороби нирок часто буває поєднаним з гіпертиреозом, що ускладнює ранню діагностику ХХН. Основною метою терапевтичної допомоги таким тваринам є усунення причини, ускладнень та покращення життя хворих.

Питання поширення, застосування та інформативності біопсії разом із іншими діагностичними маркерами (цистатину С (sCysC), ШКФ, СДМА) у котів за ХХН вивчались в інших країнах світу. Однак в Україні, зокрема у практичній ветеринарній медицині, рання діагностика хронічної хвороби нирок є маловивченою, тому тема дисертаційної роботи Островського Олега Яновича, яка розкриває питання поширення, діагностики, лікування котів за хронічної хвороби нирок на різних стадіях хвороби має актуальне значення.

Актуальність роботи також підкреслюється й тим, що дисертація є частиною науково-дослідної роботи кафедри внутрішніх хвороб тварин та клінічної діагностики Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького «Сучасні методи діагностики незаразної патології сільськогосподарських і домашніх тварин, розробка

методів лікування та засобів превентивної терапії з використанням інноваційних технологій для збереження їхнього здоров'я та забезпечення продуктивності» (номер державної реєстрації 0116U004254, 2016–2020 рр.) та «Діагностика, лікування і профілактика внутрішньої патології тварин з використанням інноваційних технологій» (0121U110077, 2021–2025 рр.).

Автор виконав заявлені в дисертаційній роботі мету, поставлені завдання, задля доведення значимості та актуальності дослідження з вивчення інформативності ранніх діагностичних тестів та встановлення терапевтичної ефективності розробленої схеми лікування котів за різних стадій хронічної хвороби нирок.

Наукова новизна. Проведені комплексні дослідження дозволили встановити ранні діагностичні маркери захворювання хронічної хвороби нирок котів. Автором вперше визначено вміст цистатину С (sCysC), обґрунтовано роль СДМА у сироватці крові котів за ХХН. Доведено, що співвідношення протеїну і креатиніну в сечі є інформативним показником за ранньої діагностики ХХН в котів. Обґрунтовано інформативність спеціальних методів прижиттєвих методів дослідження, зокрема УЗД, КТ, біопсії. Встановлено за допомогою гістологічних та гістохімічних досліджень біоптатів нирок морфологічну стадійність розвитку ХХН котів. Вперше застосовано і апробовано комплекс лікувальних препаратів за різних стадій хронічної хвороби нирок у котів.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. Дисертаційна робота Островського О. Я. ґрунтується на фактичному матеріалі, а тому має теоретичне та практичне значення. Експериментально й теоретично було обґрунтовано визначення окремих показників сироватки крові та сечі за ранньої діагностики хронічної хвороби нирок у котів, які можна віднести до діагностичних маркерів хвороби. Дисертантом запропонована та апробована схема лікування котів за ХХН, яка мала позитивний вплив на організм, що дозволить подовжити тривалість та якість життя тварин.

Отримані дисертантом результати роботи використовуються у

практичній діяльності приватних ветеринарних клінік м. Львова, та під час викладання ряду дисциплін на факультетах ветеринарної медицини у закладах вищої освіти України.

Структура роботи, обґрунтованість та достовірність результатів досліджень, висновків здобувача. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, огляду літератури, матеріалів і методів досліджень, результатів досліджень, узагальнення результатів досліджень та їх аналізу, висновків, пропозицій, списку використаних джерел, що включає 168 джерел, з них 141 латиницею, та додатків. Дисертацію викладено на 178 сторінках, ілюстровано 11 таблицями та 88 рисунками.

Анотація викладена на 11-ти сторінках двома мовами (українською й англійською) та містить список наукових праць за темою дисертації.

У **вступі** дисертаційної роботи наведено актуальність обраної теми, відображено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, в рамках яких виконувалась робота. Чітко сформульовані мета, завдання, об'єкт, предмет та методи досліджень, результати досліджень, що відображають наукову новизну та практичне значення одержаних результатів. Наведено особистий внесок здобувача, апробації та публікації з теми дисертаційної роботи.

У **розділі «Огляд літератури»** дисертант наводить дані щодо функціонального стану нирок у здорових котів, поширення, етіології та діагностики хвороб нирок у котів. Розглядає питання сучасних підходів до лікування котів за хвороб нирок. Огляд літератури закінчується висновком, який містить матеріал, в якому автор сконцентрував увагу на тих питаннях, що є не вивченими та потребують наукового вирішення.

У розділі **«Вибір напрямів досліджень. Матеріали та методи виконання роботи»** автор виклав систематизований матеріал, який дозволяє чітко розуміти загальну схему досліджень, використання різних методів діагностики, як сучасних, так і класичних, що дає можливість дисертанту отримати достовірні результати. Аналіз цього розділу свідчить, що

дослідження Островського О. Я. виконані згідно вимог та на достатній кількості тварин.

«Результати власних досліджень» викладено у трьох розділах дисертації, в яких отримані результати аналізу поширення захворювань у котів м. Львів, проведених клінічних, лабораторних досліджень крові та сечі, інструментальних (комп'ютерна томографія, ультразвукова діагностика), цитологічних досліджень біоптатів нирок (гістологічних та гістохімічних) у котів за різних стадій ХХН. Наведена схема та обґрунтовано лікування таких тварин. Результати досліджень, що викладені в цьому розділі, ґрунтовно аргументовані фактичними та новими матеріалами, наведені в логічному порядку, підтверджуються наглядними ілюстраціями, що полегшує сприйняття дисертаційної роботи. Автор об'єктивно оцінює результати власних досліджень, які значно поглибили та розширили теоретичні й практичні знання з діагностики та лікування котів за різних стадій хронічної хвороби нирок.

У заключному розділі **«Аналіз і узагальнення результатів досліджень»** автор логічно та всебічно аналізує результати власних досліджень у порівнянні із сучасними даними літератури та визначає їх значення для ветеринарної медицини. У цілому, цей розділ викладено досить професійно і грамотно, що свідчить про ерудованість здобувача та його високий науковий рівень.

Висновки та пропозиції виробництву. Висновки нараховують 14 пунктів, чітко сформульовані, мають високу ступінь наукового обґрунтування і відповідають поставленим завданням. Пропозиції виробництву складають 3 пункти, в яких автор задекларував свої здобутки.

Апробація результатів досліджень, повнота їх викладення в опублікованих працях, достовірність і обґрунтованість наукових положень, висновків, рекомендацій. Результати роботи Островського О. Я. були апробовані й отримали позитивні відгуки на Міжнародних та

Всеукраїнських конференціях: «Сучасні досягнення та перспективи клінічної лабораторної медицини у діагностиці хвороб людини та тварин» (м. Харків); «Актуальні проблеми внутрішньої патології тварин» (м. Біла Церква), «Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики у ветеринарній медицині» (м. Львів); «ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022» (м. Київ); «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та продовольчої безпеки» (м. Житомир).

Основний зміст дисертації опубліковано в 7 наукових працях, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України, у тому числі включених до міжнародних наукометричних баз даних, та 4 тезах наукових доповідей.

Дисертація написана державною мовою, грамотно, легко читається, оформлена згідно чинних вимог. В цілому, аналіз роботи свідчить про актуальність обраної теми, вона виконана на достатньо високому науково-методичному рівні, є завершеною працею, на підставі достовірності отриманих результатів сформульовані відповідні висновки та пропозиції виробництву.

Під час ознайомлення із текстом роботи ознак порушень академічної доброчесності не зафіксовано. Текстові запозичення мають відповідні посилання на інформаційні джерела.

Дискусійні положення й зауваження до дисертації. Аналіз дисертаційної роботи Островського Олега свідчить про виконання її на високому науковому та методичному рівні, що підтверджується наявністю оригінальних даних, які дисертант пояснює логічно та об'єктивно. Проте, поряд із достатньо аргументованими положеннями, наявні твердження, які потребують уточнення:

- У розділі 2. (с. 57) Ви вказуєте застосування лікарських препаратів. Уточніть дозу леспедолу.

- У підрозділі 3.1. Ви описуєте поширення хвороб нирок у котів і зазначаєте (с. 72), що ХХН у котів частіше реєструвались навесні та восени. Як Ви можете пояснити сезонність розвитку ХХН у котів?

- В тексті підрозділу 3.3.1. (с. 80) Ви вказуєте, що «... концентрація цистатину С у сироватці крові котів із порушенням функції нирок на усіх стадіях була вищою ...», однак на рис. 3.9 не вказано показника за I стадії ХХН котів. Які зміни концентрації цистатину С відмічали у сироватці крові котів за I стадії ХХН?

- В тексті роботи (с. 86), знову вказано «... збільшення вмісту сечовини у сироватці крові котів на всіх стадіях ХХН», однак на рисунку 3.14 відсутні показники I стадії. Вкажіть, які зміни сечовини у сироватці крові Ви реєстрували? Якщо зміни були відсутні, то чи доречно говорити про всі стадії ХХН?

- Необхідно було б узгодити показник вірогідності за вмістом калію в сироватці крові котів II-IV стадій ХХН, зокрема, на с. 87 (табл. 3.3.) у примітці Ви вказуєте $P < 0,001$, а на с. 91 вірогідність $P > 0,001$.

- У роботі (с. 92) наведено, що тироксин (T_4) на II-IV стадіях ХХН «... був вищим у 1,39; 2,04 та 2,60 рази порівняно з клінічно здоровими тваринами...». Чи можна говорити про збільшення цього показника, якщо Ви не вказуєте значення вірогідності?

- З чим пов'язано зниження гематокриту у котів за ХХН на II, III, IV стадіях?

- У підрозділі 5.1 Ви описуєте схему лікування котів за ХХН. Яка була тривалість лікування котів залежно від стадії ХХН?

- Чи проводили дослідження крові котів після закінчення лікування? Як часто необхідно проводити моніторинг показників крові і сечі котів за ХХН залежно від стадії?

- Доречно було б навести пояснення аббревіатури КМД (с. 104) в тексті роботи та в переліку скорочень.

Окрім того, у дисертаційній роботі наявні окремі невдалі вислови, технічні та орфографічні помилки, а саме:

- на с. 34 «Зміст бікарбонату»; а потрібно: *Вміст бікарбонату*, с. 101

«неправильну її форма», а потрібно *неправильну її форму*;

- с. 37 наведено «перські, американська короткошерста, британська» необхідно було узгодити за породою *перська*;

- с. 44 «Як вказує [146]», доречніше було б вказати прізвища авторів, а в кінці речення поставити посилання;

- відсутні в тексті посилання на рисунки 2.1; 2.2, 4.16, 4.30–4.32, таблицю 3.1;

- с. 74 «температура коливалась у межах фізіологічних коливань» краще було б викласти *була в межах фізіологічних коливань*;

- с. 113 в тексті описується рис. 4.16, але стоїть посилання на рис. 4.15;

- с. 150 вміст сечовини «мкмоль/л», а потрібно було *ммоль/л*;

- с. 150 вказано частку і рази від'ємними числами, що є недоречним.

Однак, вказані зауваження є не принциповими, не знижують цінність одержаних результатів і науковий рівень, виконаної автором, дисертаційної роботи, а носять уточнюючий та дискусійний характер.

Загальний висновок. Дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а її автор,

Островський Олег Янович, заслуговує на присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина галузі знань 21 Ветеринарія.

Офіційний опонент – доцент кафедри терапії імені професора П. І. Локеса Полтавського державного аграрного університету, кандидат ветеринарних наук, доцент Наталія КАНІВЕЦЬ